

umění A. Furtwängler. Hlava má býti obrácena napravo a pátrati do dálky, neblíží-li se někdo: jen tak je možno pochopiti motiv Praxitelův. Proč nereprodukovat toto opravené pojetí, jak jest provedeno na mnichovském odlitku sochy vatikánské? Na několika exemplářích hlav zachovaných ojedinele, bez těla, jest celý krk antický, a bylo třeba nasaditi pouze jednu z těchto hlav s úplným krkem na torso, aby bylo získáno původní držení hlavy. —

Rozkošní jsou *Mooreovi Moderní malíři*: ve formě lehké, graciesní, hravě podávají mnoho kladné moudrosti umělecké. Moore jest duch nevšední kultury, opravdový znatel a milovník umělecký, který dovede sevríti zkušnosti dlouhých let do odstavce lehynce jako třešňový květ na papír sechvělého. Moore žil dlouhá léta ve Francii v nejdůvěrnějším styku s rodícím se impresionismem; Francie jest mu dnes pokračovatelkou Italie, dědičkou jejího světového výtvarného poslání; ve Francii zbytil si Moore oko, zjemnil srdce i ducha, získal svůj jedinečný takt. Co řečeno jest v jeho knize o Whistlerovi, Manetovi, Monetovi, Degasovi, jest zváženo na vážkách velmi jemných; a podiv, který splácí zde Moore velikému, nesnadno dostupnému, „chladnému“ mistru Ingresovi, ukazuje, že byl snad nejlépe poučený kritik své doby. Jest radostí obcovati s tímto duchem opravdu volným, nespoutaným předsudky své země a své doby; obě tyto modly, jimž tak rádi obětují kritické mediokrity anglické, jsou zde ukázány, jak stojí na nohách stejně vrátkých jako odporých.

Edouard Rod,

francouzský romanopisec a kritik literární, i u nás známý, zemřel 29. ledna 53letý. Edvard Rod byl švýcarský protestant a býval dříve universitním profesorem v Ženevě; odtud vysvětluje se i moralistní zájem jeho studií literárně kritických a historických, i jeho široký obzor: italský verism byl mu stejně blízký jako básnický idealism a platonism první renesance, angličtí praerafaelité poutali jej jako Leopardi a Goethe, Fogazzaro jako Böcklin. Opravdovou vůdčí úlohu hrál v devadesátých letech minulého století, kdy mladá generace, zhnusená popisným naturalismem a literární statistikou Zolovou, vzrušená hlasy velikých romanopisců ruských, jež uváděl do Francie Melchior de Vogüé, hledala východisko z vědecké brutality soudobé i z neplodného skepticismu doby s vůlí ochrnutou a citem seslabeným. Jako romanopisec vyšel Rod z naturalismu Zolova, ale zaměnil záhy jeho metodu methodou psychologa moralisty, který se stará výlučně o mravní drama vnitřních konfliktů a krisí; škoda, že scházela Rodovi vlastní plastická a básnická síla tvůrčí a že romány jeho trpí většinou jakousi vybledlou schematičností; není podvědomě magie teplého života v jeho dílech. Výše nutno klásti jeho knihy kritické, z nichž přeloženy do češtiny Mravní ideje současné. Z dlouhé řady jeho románů a novel byly k nám kdysi převedeny *Obětovaná* a *Novely*.

Otto Julius Bierbaum,

jeden z tvůrců a propagátorů německé moderny, zemřel dne 1. února 45letý. Bierbaum byl autor neobyčejně plodný a pružný, vervní a útočný: lyrik i dramatik,

romanopisec i essayista, literární organisátor i popularisátor všude zanechává stopu za sebou, tu hlubší, tu mělčí. Jeho prózou, často buršikosní a poněkud levně lehkou, nedovedl jsem se nikdy nadehnout. Významnější jest jeho lyrika; zde jest s Dehmelem a Liliencronem, jichž však nedosahuje v básnické vervě i výraznosti, obroditelem německé lyriky, kterou vysvobodil z tichošlápského herbářského levandulového epigonství a již rozhlaholil zase stráž i les: některá jeho čísla mají kus opravdové německé tradice písňové, a ne bezdůvodně vyslovoval často jako postulat, který kladl na lyriku, vnitřní zpěvnost.

Poslední číslo *Čechische Revue*

přináší dramatický referát p. J. Kamprův, který nutí k protestu proti jeho methodě venkoncem nemístné v tomto listě. Pan Kamper líčí české scény jako *úplně* příznivce a neorientované nohsledkyně berlínských a vídeňských divadel třetího a čtvrtého řádu, což jistě není v této všeobecnosti a absolutnosti pravdivé, právě jako *není* pravda, že režie Národního divadla dobyla ve Valdštynu úspěchu jen tím, že uskutečnila scénické návrhy a koncepce p. Killianovy. Tak smí mluvit snad zakuklený konkurent, ale nesmí mluvit referent, a notabene referent listu, který se obrací na forum světové. Neboť jaký má smysl vykládati a rozváděti před tímto širším forem naše nedostatky a pasiva? List, jako jest *Čechische Revue*, může mít jediný účel: prostředkovati cizině naše *klady*, naše *hodnoty*, naše výsledky, snahy, touhy, plány, naděje, přání. Šikanovat a klepařit není ještě kritisovat, a pak: všecko na pravém místě. Pan Kamper, chce-li a dovede-li kritisovat, může kritisovat po česku v listech českých; ale práť své špinavé prádlo před cizinou — jest v tom rozum a slušnost? Na tuto otázku měla si odpovědět redakce *Čechische Revue*. dříve než otiskla referát p. Kamprův.

Řada výstav obrazových

vystřídala se v poslední době v Praze, ale nenutí k nijakému zásadnému vyrovnání se: jsou to většinou ukázky dobré vůle, ale slabých sil nebo zhoubné iluze, že k umění stačí již jakási hmotná obratnost a není třeba vlastních tvůrčích sil duševních a intelektuálních. Tyto bludy zavedly v poslední době mimo jiné p. Otu Bubeníčka k Topičovi a p. Krále do Rudolfiny. Do jednoho koše s nimi nesmí se však házeti výstava p. Ludvíka Kuby u Topiče, které křivdila většinou česká kritika; jest mně jisto, že pro mnohé plátno p. Kubovo nalezlo by se již pochvalné epitheton, kdyby bylo vystaveno na souborné výstavě Mánesově: neboť u nás rozhoduje stále ještě vlajka, pod níž se plaví, ne jakost zboží, které se plaví. Pan Kuba jest člověk, který budoval a buduje své umění soustavně, vytrvalou, houževnatou vůlí, jež bojuje o každý krok a nepouští nic z půdy jednou získané. Jest cosi chladného v tomto umění, nemá svodů lživosti ani kouzla, ale jest v něm vůle k formě, která neměla být přehlédnuta. U naší kritiky padli by i velcí mistři světoví (kdyby neměli své historické etikety) pro svůj „chlad“; Ingres hodila by naše kritika na příklad jistě mezi akademické haraburdí, poněvadž oheň jeho jest diskretně utajen pod vrstvou